

om at den kronologiske opbygning er den mest hensigtsmæssige, men han understreger, at det ikke blot er et spørgsmål om at vælge en bestemt disposition. Selve inddelingsmåden er kun det synlige udtryk for hvordan vi arbejder med stoffet. Periodeinddelingen må afhænge af udviklingen i det enkelte lokalsamfund. Har man så fundet det karakteristiske for hver enkelt periode, må man gøre *det* til hovedtema for sin behandling af netop dette tidsafsnit. Derefter spørger man: Hvad var baggrunden herfor? Hvilke konsekvenser fik denne udvikling? – og derved trækkes de øvrige sider af samfundets liv ind i behandlingen. Denne arbejdsmåde engagerer historikeren og skaber således mulighed for også at fængsle læseren.

Vi har ikke på dansk mange bidrag til drøftelse af lokalhistorisk metode, det er derfor glædeligt at man kan henvise til de her refererede norske indlæg. De er alle korte, klare og særdeles inspirerende. De bør læses af mange danske lokalhistorikere.

Iøvrigt fortsætter drøftelserne i Heimen. Fra bind 15 kan nævnes 3 artikler: Edvard Bull: Betragtninger omkring jubileumsboka (s. 185–89), Andreas Holmsen: Kombinasjon av ny og gammel bygdebokmodell (s. 209–12) og Roger G. Bennett: Kartografisk teknikk og kartfremstilling (s. 235–46).

Knud Prange

Om at spørge rigtigt

CARSTEN BREGENHØJ: ETNOLOGISK INTERVIEWTEKNIK. *D. H. F. håndbøger, Kbh. 1972. 88 s. Indb. Særpris 25.30 kr.*

Som etnolog er det med glæde man konstaterer, at DHF i sin vidtspændende håndbogsserie nu har suppleret den særdeles sparsomme danske litteratur om etnologisk arbejdsteknik ved at give plads for Carsten Bregenhøjs »Etnologisk interviewteknik«. Behovet for en sådan fremstilling har i mange år været føleligt i etnologernes hastigt voksende kredse, og med denne bog er man nået et godt stykke vej frem.

Bogens holdning til emnet fremgår af Bregenhøjs forord, hvori det bl. a. siges, at »Interviewteknik med den dertil hørende psykologi er ... en slags fejlkildeforebyggende instrument, med hvilket man søger at tilvejebringe et pålideligt og kontrollabelt forskningsmateriale. Men interviewteknik er samtidig et instrument i kildekritikken, idet den giver os normer og metoder, med hvilke vi kan kontrollere spørgeteknikken i ethvert spørgeskema og båndoptaget interview.«

Bregenhøjs fremstilling er opdelt i to hovedafsnit. Det første omhandler interviewets ydre rammer: Formulering af projekt, tekniske hjælpemidler mm. Det andet – og vel det både vigtigste og vanskeligste – afsnit beskæftiger sig med interviewets indre dynamik, hvori emner som interviewpsykologi, spørgeskemaopbygning og spørgeteknik indgår. Bogen afsluttes med udskrift af et konstrueret, meget fejlfyldt interviewforløb, gennem hvilket læseren har mulighed for selv at udøve kritik overfor et materiale.

I bogens første hovedafsnit foretager Bregenhøj en ekskurs over baggrunden for gennemførelsen af interviewet: Det forskningsprojekt – stort eller lille – hvori det indgår. Sådanne overvejelser er ikke nye for medarbejdere ved universitetsinstitutter og lignende – eller burde i hvert fald ikke være det – men forfatterens interesse for at vejlede amatørerne, således at han udnytter sin fritid som etnolog bedst muligt – og det vil primært sige på en sådan måde, at også professionelle kan udnytte det indsamlede materiale – kommer tydeligt frem. Han lægger dog ikke skjul på, at en del af de her fremstillede overvejelser specielt er beregnet for forskergrupper. Denne dobbelthed i bogens sigte er karakteristisk for den, og jeg skal senere vende tilbage til den.

I et derpå følgende afsnit behandles den unge etnolog-generations vigtigste hjælpemiddel: båndoptageren. Der gives en kort, men koncentreret gennemgang af teknik og anvendelsesmåde, og det understreges, at det vigtigste er en så fortrolig omgang med båndoptageren, at den hverken for etnologen eller meddeleren bliver noget dominerende element i interviewsituationen. Afsnittet er velskrevet og præget af en trænet etnologs erfaringer. Også ordningen af det indsamlede båndmateriale får en behandling med et nyttigt eksempel.

I to følgende, mindre afsnit giver Bregenhøj en gennemgang af et helt indsamlingsforløb med dets faser fra den første kontakt med meddeleren til undersøgelsens afslutning. Det antydes her, at man kan træffe meddelere, der bør besøges af »fagfolk fra en af rigsinstitutionerne« fordi deres viden ligger på andre områder end det, der er den vedkommende amatør-etnologs hovedinteresse. I det hele taget slår forfatteren stærkt til lyd for en kvalificeret kommunikation mellem amatører og forskningsinstitutioner, en kommunikation, der bør være så præcis som muligt: En institution må have tilstrækkelige oplysninger om meddeleren og dennes viden for at kunne skønne over nødvendigheden af at anvende de i reglen sparsomt tilmålte midler på netop denne meddeler.

I bogens andet hovedafsnit – om interviewets indre dynamik – behandles de mindre håndfaste sider af forholdet mellem etnolog og meddeler – »Interviewet og dets teknik er ikke et universalredskab for hvem som helst, men er en indiviklet, dynamisk psykologisk proces, der i sig selv er genstand for forskning«. (Disse ord kunne passende have været at finde på titelbladet!). Bregenhøjs fremstilling er i flere afsnit – således som han også i det lille noteafsnit gør opmærksom på det – i betydelig grad afhængig af R.L. Kahn og C.F. Cannell: *The Dynamics of Interviewing*, New York 1966, en bog, der vist især er skrevet til brug for »social workers« af forskellige slags. Bregenhøj har dog i dette, bogens vigtigste afsnit stort set frigjort sig fra Kahn & Cannell og forsøgt at anvende deres viden om interviewpsykologien på den hjemlige etnologis arbejdsfelt. Spørgsmål som hindringerne for en kommunikation, ydre og indre motivation samt hele interviewsituationens psykologi får en grundig behandling.

Dernæst gennemgås opbygningen af spørgeskema og/eller interview. De vigtige problemer vedrørende referenceramme og spørgsmålenes rækkefølge belyses ved instruktive eksempler.

Som overgang til afsnittet om interviewets bestanddele – herunder formuleringen af spørgsmål – findes et lille kapitel om interviewerens rolle. Læst med omtanke fortæller det meget om, hvor vanskeligt det er at være en god interviewer – og for den sags skyld en god meddeler!

Bregenhøjs bog om interviewteknik er en god bog. Spørgsmålet er bare, for hvem den især er anvendelig. Den store bredde i fremstillingen – spændende fra båndoptagerteknik til meddelerpsykologi – betyder, at alle vil kunne finde stof af interesse i den. Men for amatøren, der aldrig har prøvet at være »i felten« selv, er den formentlig ikke ideel til selvstudium. Ganske vist er der ikke mangel på information i bogen, men den stærkt koncentrerede fremstillingsform, som Bregenhøj ikke skal lastes for, gør, at der ligesom ikke rigtig er plads til at gøre opmærksom på vanskelighedernes størrelse. Den læser, der efter en gennemlæsning føler, at han nu virkelig ved noget om optegnelsesteknik, har faktisk ikke fået det ud af bogen, som det var meningen, han skulle have. I virkeligheden må man snarere opfatte denne »grundbog« som den vel qua udgivelsessted skal være, som en slags resumé, over hvilket ældre udøvere af faget kan diskutere de mangesidede vanskeligheder, denne form for informationsindsamling uvægerlig medfører. Derimod synes den at være særdeles anvendelig som kombineret grundbog og resumé i en undervisningssituation, hvor læreren personlig kan understrege vanskeligheder og supplere med flere selvoplevede eksempler.

Lars Friis

Hjælp til selvhjælp

LANDSARKIVET FOR FYN OG HJÆLPEMIDLERNE TIL DETS BENYTTELSE. *En oversigt af Anne Riising. Landsarkivet for Fyn 1970. 179 s. Ill. Indb. 28,75 kr.*

I 1944 kom en oversigt over det samlede indhold i Landsarkivet i Åbenrå, og i løbet af 1960-erne har Landsarkivet for Sjælland udgivet dels en samlet oversigt og dels en række specielle publikationer, hvori der gøres rede for Landsarkivets indhold. Sådanne publikationer har længe været savnet for Fyns vedkommende, og det må derfor hilses med glæde, at Landsarkivet for Fyn i 1970 har villet markere sit 75 års jubilæum ved at udsende en oversigt over de arkivgrupper, det rummer.

I et forord gør landsarkivar Carl Lindberg Nielsen rede for Landsarkivets tilblivelse og for dets virksomhed op til 1970. Landsarkivets bygninger står i alt væsentlig i det ydre, som de blev opført. Det kan derfor ikke undre nogen, at en udvidelse af magasin, arbejdsrum og læsesal efterhånden blev nødvendig, og i 1969 var man da nået så vidt, at man kunne indvie en ny kontorbygning i haven. Barakken, der har tilslutning til den gamle bygning, rummer kontorer til landsarkivaren og til den ene arkivar samt til assistenten, og desuden er der